

Sygn. akt III AUa 710/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 grudnia 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Krystyna Smaga
Sędziowie:	SA Małgorzata Pasek SA Małgorzata Rokicka - Radoniewicz (spr.)
Protokolant: protokolant sądowy Joanna Malena	

po rozpoznaniu w dniu 7 grudnia 2016 r. w Lublinie

sprawy W. T.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji W. T.

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 8 kwietnia 2016 r. sygn. akt VIII U 907/15

I. zmienia zaskarżony wyrok oraz poprzedzającą go decyzję i ustala W. T. prawo do emerytury od dnia(...);

II. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. na rzecz W. T. kwotę 390 (trzysta dziewięćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Małgorzata Rokicka-Radoniewicz Krystyna Smaga Małgorzata Pasek

III AUa 710/16

UZASADNIENIE

Organ rentowy - Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. decyzją z dnia 14 kwietnia 2015r. na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2015 roku, poz. 748 ze zm.) w zw. z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z dnia 18 lutego

1983 r.) odmówił W. T. prawa do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych podając, iż wnioskodawca nie udowodnił wymaganego 15-letniego okresu wykonywania pracy w warunkach szczególnych.

Od tej decyzji odwołanie do Sądu Okręgowego w Lublinie wniósł W. T., zarzucając jej niezgodność z prawem poprzez naruszenie:

art. 7 kpa w zw. z art. 77 kpa poprzez nienależyte wyjaśnienie okoliczności mających istotne znaczenie dla sprawy, tj. niewyjaśnienie rzeczywistego przebiegu okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach, a także poprzez brak wyczerpującego rozpatrzenia całego materiału dowodowego i przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodów poprzez uznanie, iż odwołujący się nie przepracował 15 lat w szczególnych warunkach,

art. 8 kpa i art. 9 kpa poprzez zaniechanie obowiązku informowania ubezpieczonego o przysługujących mu prawach, w szczególności prawie do składania wniosków dowodowych, prawie do składania wyjaśnień,

art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przez wadliwą wykładnię przepisu oraz błędne przyjęcie, że:

- zatrudnienie ubezpieczonego w „(...)S.A.” w C. na stanowisku pomocnika kierowcy nie stanowi zatrudnienia zaliczanego do okresu, od którego jest uzależnione nabycie prawa do wcześniejszej emerytury,

- brak zaliczenia czasu odbywania służby wojskowej od 25 października 1974r. do 8 października 1976r. do okresu zatrudnienia w zakładzie pracy, w zakresie wszelkich uprawnień uzależnionych od wykonywania pracy na określonym stanowisku lub w określonym zawodzie, podczas gdy wnioskodawca w terminie 30 dni od dnia zwolnienia ze służby wojskowej podjął zatrudnienie w „(...)” S.A. w C.,

- brak zaliczenia okresu pracy w firmie „(...)” w C. w okresie od 1 września 1993r. do 1 października 1993r. na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego powyżej 3,5 tony, podczas gdy wskazane stanowisko winno zostać zaliczone do okresu pracy w warunkach szczególnych”,

4) art. 118 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zw. z art. 107 kpa, poprzez brak wskazania podstawy prawnej decyzji, okresów pracy, które organ uwzględnił oraz okresów pracy i stanowisk pracy, których organ nie uwzględnił do 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych.

Wnosił o zmianę zaskarżonej decyzji i przyznanie mu prawa do emerytury od dnia złożenia wniosku tj. od dnia 31 grudnia 2014r. wraz z odsetkami oraz zasadzenie od organu rentowego kosztów procesu według norm prawem przepisanych.

Sąd Okręgowy w Lublinie wyrokiem z dnia 8 kwietnia 2016 roku oddalił odwołanie. Sąd Okręgowy ustalił, że W. T. urodzony się 21 marca 1954 r. w dniu 31 grudnia 2014r. złożył wniosek o prawo do emerytury. Zaskarżoną decyzją organ rentowy odmówił mu prawa do emerytury wskazując, że skarżący nie udowodnił 15 lat zatrudnienia w warunkach szczególnych. Do prac w takich warunkach ZUS uwzględnił mu okres 12 lat 11 miesięcy i 21 dni.

W toku postępowania przez Sądem wnioskodawca domagał się uwzględnienia mu do prac wykonywanych w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia w (...) w C. w okresie od 2 lipca 1974 r. do 24 października 1974 r. – to jest przed odbywaniem służby wojskowej – na stanowisku pomocnika kierowcy, okresu odbywania służby wojskowej od 25 października 1974 r. do 8 października 1976 r., a także 31 dni zatrudnienia w firmie (...)H. K..

Sąd Okręgowy ustalił, że wnioskodawca został przyjęty do pracy w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie Państwowej (...) Oddziale w C. od dnia 22 stycznia 1974 r., na stanowisko konduktora autobusowego. Od dnia 2 lipca 1974r. przydzielono mu pracę pomocnika kierowcy. Skarżący pracował na wskazanym stanowisku do dnia 24 października 1974 r., zaś od dnia 25 października 1974 r. otrzymał powołanie do odbywania służby wojskowej. Powrócił do pracy w ciągu miesiąca od zakończenia służby (8 października 1976 r.) i od dnia 8 listopada 1976 r. został zatrudniony już na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego. Wnioskodawca pracował na tym stanowisku do dnia 30 czerwca 1987

r. i okres ten (od 8 listopada 1976 r. do 30 czerwca 1987r. został mu zaliczony przez organ rentowy jako zatrudnienie w warunkach.

Pracując w przedsiębiorstwie (...) przed okresem odbywania służby wojskowej wnioskodawca wykonywał pracę pomocnika kierowcy. Jako pomocnik wyjeżdżał razem z kierowcą w trasy i pomagał w czynnościach związanych z załadunkiem i rozładunkiem towarów, sprawdzał stan techniczny pojazdu, zajmował się myciem samochodu, dokonywaniem drobnych, niezbędnych napraw podczas podróży, w razie potrzeby był zmiennikiem kierowcy w czasie prowadzenia pojazdu. Wykonywane czynności związane były z pojazdami marki S(...), J..

Pracując jako kierowca w firmie H. K. (świadczącej usługi (...)) wnioskodawca jeździł samochodami ciężarowymi (marki L., J.) świadcząc usługi (...) dla firm i osób fizycznych.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o dowody z dokumentów zgromadzone w aktach sprawy i aktach organu rentowego oraz zeznania wnioskodawcy i świadków, które Sąd uznał za wiarygodne.

Sąd Okręgowy orzekł, że w oparciu o przepis art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wnioskodawca urodzony po dniu 31 grudnia 1948 roku mógłby uzyskać prawo do emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art.32 – czyli 60 roku życia, pod warunkiem osiągnięcia w dniu wejścia w życie ustawy okresu składkowego i nieskładkowego wynoszącego 25 lat oraz 15 letniego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych - rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.). Emerytura, taka przysługuje pod warunkiem nie przystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa. Poza sporem w niniejszej sprawie pozostaje, że wnioskodawca osiągnął wiek 60 lat i udowodnił wymagany 25 letni okres zatrudnienia, nie przystąpił również do otwartego funduszu emerytalnego.

W ocenie Sądu w postępowaniu zostało ustalone w sposób niebudzący wątpliwości, że wnioskodawca jako pomocnik kierowcy nie kierował pojazdami ciężarowymi o ciężarze powyżej 3,5 tony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, a jedynie dorywczo, gdyż wykonywał inne czynności pomocnicze, nie można uznać jego pracy za pracę wykonywaną w szczególnych warunkach i w związku z tym okres ten nie podlega zaliczenia do prac w szczególnych warunkach.

Z uwagi na tę okoliczność zdaniem Sądu do okresu prac w szczególnych warunkach nie można było mu zaliczyć okresu służby wojskowej. Sąd Okręgowy wskazał, że zgodnie z ustalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego okres służby wojskowej żołnierza zatrudnionego przed powołaniem do czynnej służby wojskowej w warunkach szczególnych, który po zakończeniu tej służby podjął zatrudnienie w tych samych warunkach, jest okresem pracy w szczególnych warunkach. A contrario, kiedy pracownik przed powołaniem do służby wojskowej nie pracował w warunkach szczególnych, natomiast pracę taką rozpoczął po powrocie ze służby, okres służby wojskowej nie podlega zaliczeniu do prac w warunkach szczególnych. Skoro zaś wnioskodawca przed okresem odbywania służby wojskowej nie pracował w warunkach szczególnych, co zostało ustalone w niniejszym postępowaniu, okresu tego nie można mu zaliczyć do prac w warunkach szczególnych.. Zatem - warunkiem koniecznym do zaliczenia okresu służby wojskowej do stażu pracy w warunkach szczególnych jest to, aby okres służby pozostawał przerwą w okresie, w którym pracownik wykonywał pracę w warunkach szczególnych, a więc powinien wykonywać pracę w warunkach szczególnych bezpośrednio przed powołaniem do służby wojskowej oraz bezpośrednio po jej zakończeniu.

W związku z powyższym zaś, okres pracy na stanowisku kierowcy samochodów ciężarowych w firmie (...) H. K. przez okres 31 dni, po doliczeniu go do okresu prac w szczególnych warunkach uwzględnionych przez ZUS (12 lat 11 miesięcy i 21 dni) jest niewystarczający do przyznania mu prawa do emerytury w warunkach szczególnych.

Od tego wyroku apelację wniósł wnioskodawca W. T. zaskarżając wyrok w całości. Wyrokowi zarzucał:

1. naruszenie prawa materialnego art.184 ustawy o emeryturach i rentach w związku z § 1 ust.1 § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku poprzez jego niezastosowanie i nieuwzględnienie wniosku o emeryturę;
2. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia polegający na uznaniu, że wnioskodawca nie udowodnił 15 letniego okresu pracy w szczególnych warunkach podczas gdy z materiału dowodowego wynika, że posiada taki okres, brakiem zaliczenia okresu odbywania służby wojskowej w zakresie uprawnień pracowniczych uzależnionych od wykonywania pracy na określonym stanowisku oraz uznaniu, że będąc zatrudnionym w (...) w C. nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach jako pomocnik kierowcy samochodu ciężarowego
3. naruszenie prawa procesowego art.316 w związku z art.227 w związku z art.233 § 1 kpc polegające na dokonaniu dowolnej a nie swobodnej oceny dowodów.

Wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku i przyznanie prawa do emerytury ewentualnie o uchylenie zaskarżonego orzeczenia oraz poprzedzającej go decyzji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania organowi rentowemu.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest zasadna a jej uwzględnienie skutkuje zmianą zaskarżonego wyroku wraz z poprzedzającą go decyzją i przyznaniem prawa do emerytury.

Sąd Apelacyjny w pełni podziela ustalenia faktyczne Sądu Okręgowego odnoszące się do zakwalifikowania pracy wnioskodawcy w firmie (...)H. K.od 1 września do 1 października 1993 roku jako pracy w warunkach szczególnych na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego o ciężarze całkowitym powyżej 3,5 t, czy pracy wymienionej w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.). w wykazie A dział VIII, poz. 2 (tj. pracy kierowców samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3.5 tony, specjalizowanych, specjalistycznych (specjalnych), pojazdów członowych i ciągników samochodowych balastowych, autobusów o liczbie miejsc powyżej 15, samochodów uprzywilejowanych w ruchu w rozumieniu przepisów o ruchu na drogach publicznych, trolejbusów i motorniczych tramwajów). Okres ten został wykazany przez wnioskodawcę zeznaniami świadków, a dodatkowo Sąd Apelacyjny uzupełnił postępowanie dowodowe przez przesłuchanie wnioskodawcy na okoliczność podjęcia i wykonywania pracy za podstawie umowy o pracę w okresie w którym prowadził on własną pozarolniczą działalność gospodarczą przez świadczenie usług przewozowych własnym samochodem ciężarowym. Z zeznań wnioskodawcy wynika, że zatrudnienie to wiązało się z przerwą w prowadzeniu działalności spowodowaną poważną awarią jego własnego samochodu i niemożnością kontynuowania usług. W okresie koniecznym do naprawy samochodu podjął zatrudnienie jako kierowca samochodu ciężarowego u H. K..

Nie można natomiast zgodzić się z zaprezentowaną przez Sąd Okręgowy zawężającą wykładnią przepisu art. 108 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 827 z późn. zm. - w brzmieniu pierwotnym). Zgodnie bowiem z tym przepisem do okresu zatrudnienia wlicza się w zakresie wszelkich uprawnień związanych z tym zatrudnieniem, okres odbywania służby wojskowej, jeżeli po jej odbyciu pracownik w ciągu trzydziestu dni podjął zatrudnienie w tym samym zakładzie pracy, w którym był zatrudniony przed powołaniem do służby. W myśl § 3 art. 108 ustawy o powszechnym obowiązku obrony, warunkiem wliczenia służby wojskowej do okresu zatrudnienia jest zachowanie terminów, o których mowa w art. 106 ust. 1 lub w art. 107 ust. 1. Zgodnie z § 5 ust. 1 ww. rozporządzenia Rady Ministrów z 22 listopada 1968 r. żołnierzowi, który podjął zatrudnienie stosownie do zasad określonych § 2-4, wlicza się czas odbywania służby wojskowej do okresu zatrudnienia w zakładzie pracy, w którym podjął zatrudnienie, w zakresie wszelkich uprawnień związanych z zatrudnieniem w tym zakładzie oraz w zakresie szczególnych uprawnień uzależnionych od wykonywania pracy na określonym stanowisku lub w określonym zawodzie. Nadto ust. 2 omawianego § 5 rozporządzenia stanowił, iż jeżeli żołnierz po odbyciu służby wojskowej podjął zatrudnienie zgodnie z § 3 ust. 3 w innym zakładzie pracy, do okresu zatrudnienia w zakresie określonym w ust. 1 wlicza się także czas zatrudnienia w zakładzie pracy, w którym był pracownikiem w dniu powołania do służby wojskowej.

Z powyższych uregulowań nie wynika, w ocenie Sądu Apelacyjnego, aby warunkiem zachowania uprawnień w nich przewidzianych było podjęcie pracy na tym samym stanowisku czy też w tym samym zakładzie pracy, co przed powołaniem do służby wojskowej. Obowiązek zatrudnienia żołnierza na stanowisku poprzednio zajmowanym równorzędnym lub zgodnym z nowo uzyskanymi kwalifikacjami dotyczył zakładu pracy, nie zaś żołnierza zgłaszającego powrót do pracy po odbyciu służby wojskowej. Przepisy § 3 ust. 4 i § 5 ust. 2 rozporządzenia z dnia 22 listopada 1968 r. wyraźnie zaś stanowią o możliwości podjęcia przez żołnierza - we wskazanych w nich warunkach - zatrudnienia w innym zakładzie pracy z wliczeniem okresu zatrudnienia w poprzednim zakładzie pracy do okresu zatrudnienia w zakresie m.in. wszelkich uprawnień uzależnionych od wykonywania pracy na określonym stanowisku lub w określonym zawodzie. Wnioskodawca po odbyciu służby stanął się do pracy w ciągu trzydziestu dni a zatem spełnił ten warunek, a tym samym okres ten, winien zostać zaliczony do okresu pracy w warunkach szczególnych (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 sierpnia 2016 r. II UK 319/15, uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego w składzie powiększonym z dnia 16 października 2013 r., II UZP 6/13 - OSNP 2014 Nr 3, poz. 42). Czas zasadniczej służby wojskowej zalicza się do okresu pracy wymaganego do nabycia emerytury w niższym wieku emerytalnym (art. 184 w związku z art. 32 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS) także wtedy, gdy, żołnierz przed powołaniem do zasadniczej służby wojskowej w ogóle nie był zatrudniony, ale po zwolnieniu z tej służby w ciągu trzydziestu dni podjął zatrudnienie i pracował w szczególnych warunkach pracy.

Po doliczeniu do udowodnionego okresu pracy w warunkach szczególnych - okresu 12 lat, 11 miesięcy i 21 dni wykazanego świadectwem pracy w warunkach szczególnych oraz 31 dni wykazanych w postępowaniu przed Sądem Okręgowym okresu służby wojskowej - rok, 11 miesięcy i 15 dni wnioskodawca legitymuje się okresem pracy w warunkach szczególnych łącznie 15 lat i 7 dni i tym samym spełnił wszystkie przesłanki do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym na podstawie art.184 ust.1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz.U. 2016/778) Sąd Apelacyjny zmieniając wyrok i decyzję organu rentowego ustalił mu prawo do świadczenia od miesiąca zgłoszenia wniosku.

Z tych względów i na mocy powołanego powyżej przepisu oraz na podstawie art.386 § 1 KPC Sąd Apelacyjny orzekł, jak w sentencji.

Orzeczenie o kosztach Sąd Apelacyjny oparł na przepisach art.98 KPC oraz § 9 ust 2 i § 10 ust.1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U.2015 poz.1804).